

An aerial photograph showing a coastal region. A large river flows from the top left towards the bottom center. To the right of the river, there is a large area of agricultural fields, some of which are highlighted by a white polygon. The fields are arranged in a grid-like pattern, with varying shades of green and brown. In the bottom left corner, there is a small town or village with buildings and roads. The overall landscape is a mix of natural and human-made features.

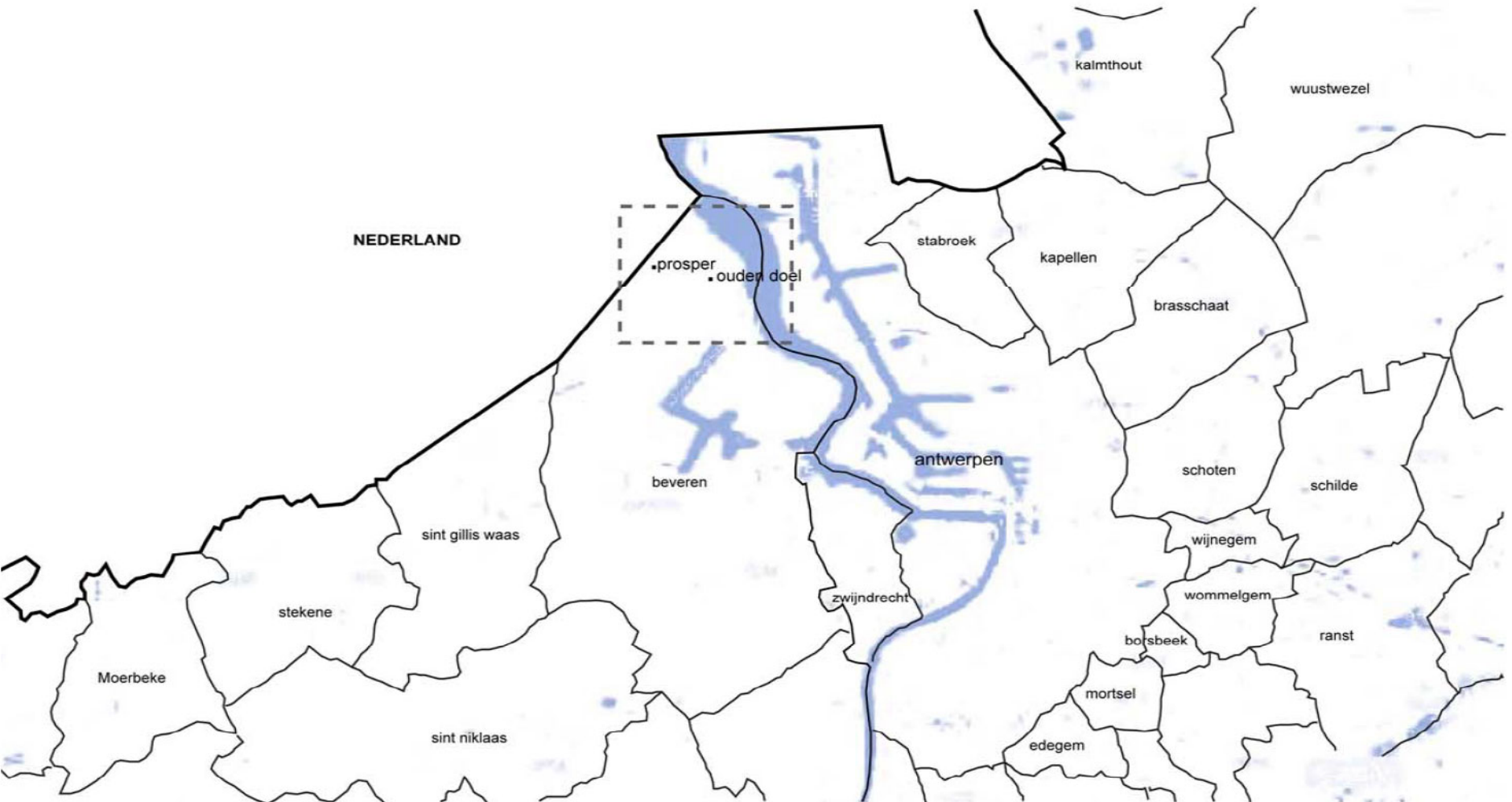
INZENDING OPEN OPROEP OO 1116 A

28 februari 2007

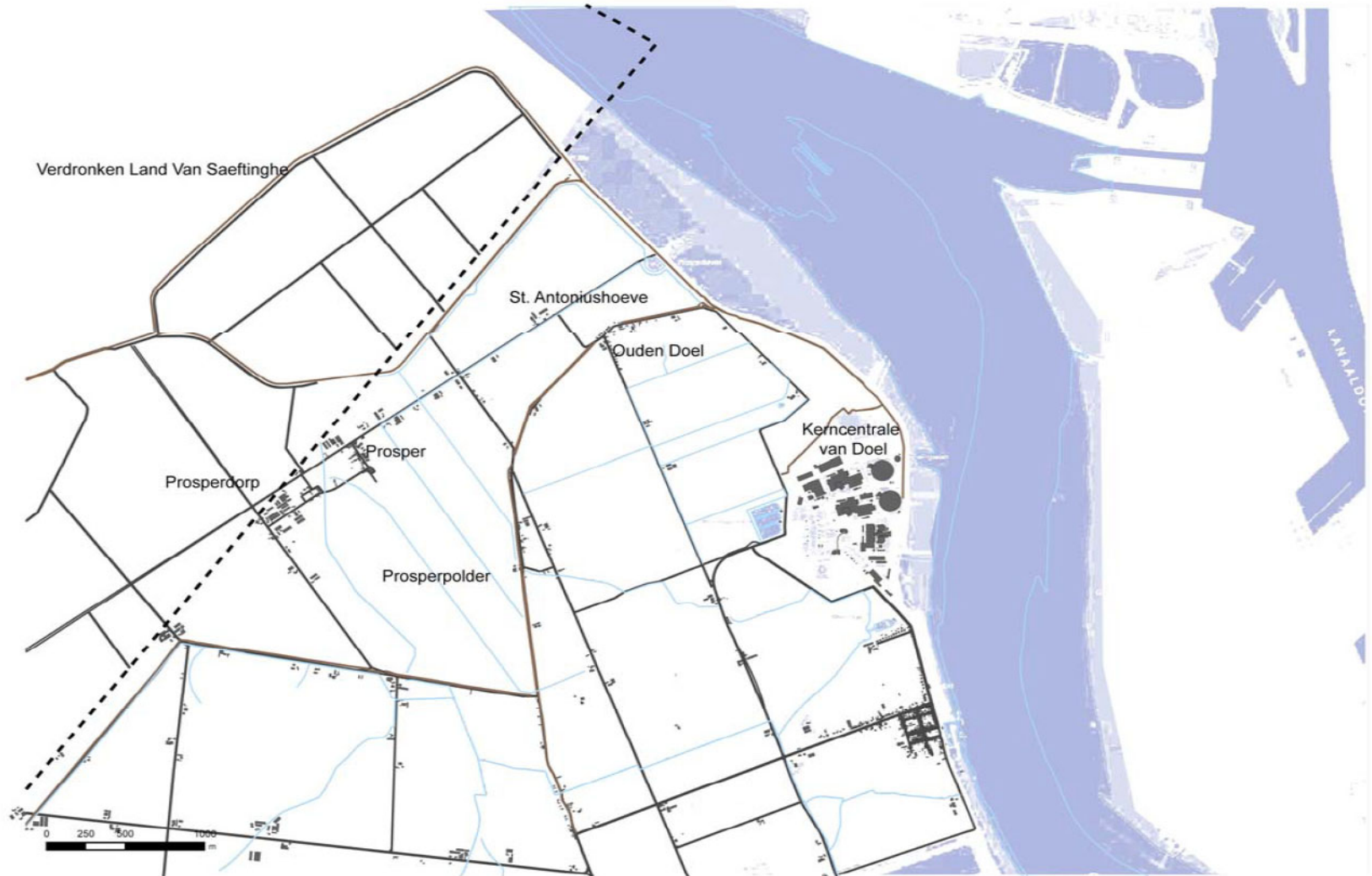
INHOUD

- situering
- probleemstelling
- visie & strategie
- basisconcepten / toolbox
- potentiële ontwikkelingsmodellen
 - overzicht deelprojecten
 - plan van aanpak

SITUERING

SITUERING

PROBLEEMSTELLING

Een rivierlandschap is een dynamisch landschap, zowel in natuurlijk als in cultureel opzicht. Haar huidige verschijningsvorm is zowel het resultaat van opeenvolgende natuurlijke processen zoals overstromingen of klimaatwijzigingen als van culturele processen zoals inpolderingen, havenuitbreidingen en verschuivingen van militaire linies. Een rivierlandschap blijft echter in beweging. Zo blijft de verstedelijkingsdruk binnen het Scheldestroomgebied aanzienlijk toenemen. De Schelde is hierdoor in het verleden als ecotoop sterk gedegradeerd. Bovendien blijkt het gevaar op overstromingen sterk te zijn toegenomen door de systematische insnoering van het stroomgebied en door de toenemende verhardingsgraad van het landschap. Zo heeft de Schelde vandaag meer ruimte nodig om als natuurlijk systeem naar behoren te kunnen blijven functioneren. In de toekomst zullen er dan ook zware inspanningen moeten geleverd worden om hier afdoende antwoorden op te geven. Binnen deze context vereist een project als de uitbreiding van de Waaslandhaven aanzienlijke natuurcompensaties. Landbouwgebieden in de Prosperpolder en woongemeenschappen zoals Prosperdorp of Ouden Doel zullen ruimte moeten maken voor natuurontwikkeling en getijdengebieden ter compensatie van de groei van de haven. Maar wat is hiervoor de culturele compensatie? Er is immers vandaag nog steeds een mens die woont, werkt en recreëert in dit landschap!

VISIE & STRATEGIE

Tot op heden ontbreekt er al te vaak een cultureel en ruimtelijk verhaal in lopende waterplanprocessen. De planprocessen getuigen nog teveel van een louter technocratische benadering. Zo werd de ontwikkeling van haven en natuur voor de noorderpolders enkel kwantitatief bepaald: voor elke vierkante meter haven zoveel vierkante meter natuurontwikkeling. Naast de noodzakelijke natuurlijke compensaties voor de havenuitbreiding zou er bijgevolg ook een culturele compensatie moeten worden gerealiseerd. De vraag dient bijgevolg gesteld hoe de ontwikkelingen ook meerwaardes kunnen bieden voor mens en landschap en hoe de geplande ingrepen beter kunnen worden afgestemd op de bestaande ruimtelijke en functionele structuur van het gebied?

Binnen de bestaande plannen zou er ons inziens daarom in eerste instantie zoveel mogelijk amnestie moeten worden verleend aan het bestaande wonen. Er zou temidden van het water-en natuurgebeuren een 'VRIJPLAATS' moeten worden gecreëerd voor het wonen. Maar dit kan niet zomaar, niet zonder een transformatie van de bestaande dorpsstructuren. Deze verdienen een nieuwe vorm en maat die aangepast is aan de nieuwe schaalverhoudingen van haven en landschap en die daarmee opgewassen kunnen zijn tegen de giganten die zullen figureren in het omringende landschap. We pleiten daarmee in de breedste zin voor een 'FORTIFICATIE VAN HET WONEN', voor een interventie die zijn taal ontleent aan verdedigingswerken en daarmee ruimtelijk medieert tussen haven, mens & natuur.

Een dergelijke aanpassing van kleinschalige dorpstructuren vergt weliswaar zware ingrepen en dit zal vragen om een economische compensatie. Hiervoor zal er binnen de nieuwe dorpstructuren ruimte worden gemaakt voor voldoende wooninbreidingsmogelijkheden en voor nieuwe economische activiteiten die inspelen op de gewijzigde landschappelijke condities.

BASISCONCEPTEN / TOOLBOX

1. Bourges

definitie perimeter
ringontsluiting
aanpassing perimeter aan specifieke condities (bvb: buiten/binnendijkse situatie)
wooninbreiding: nieuwe woonclusters
definitie interne publieke ruimte
waterhuishoudingsstructuur
estuariene landbouw (oester-en mosselkweek)
watergebonden recreatie (haventje)

2. Dijklichamen

bruggen
donjons
birdwatch-houses / vakantiehuisjes
Uitkijkposten

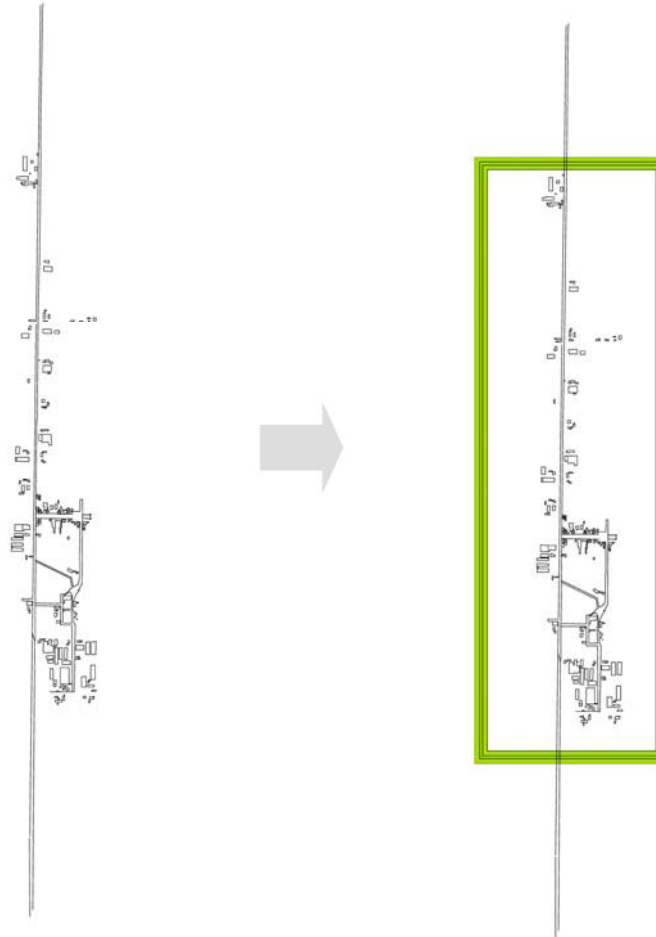
3. Kralenstructuur

1. Bourges

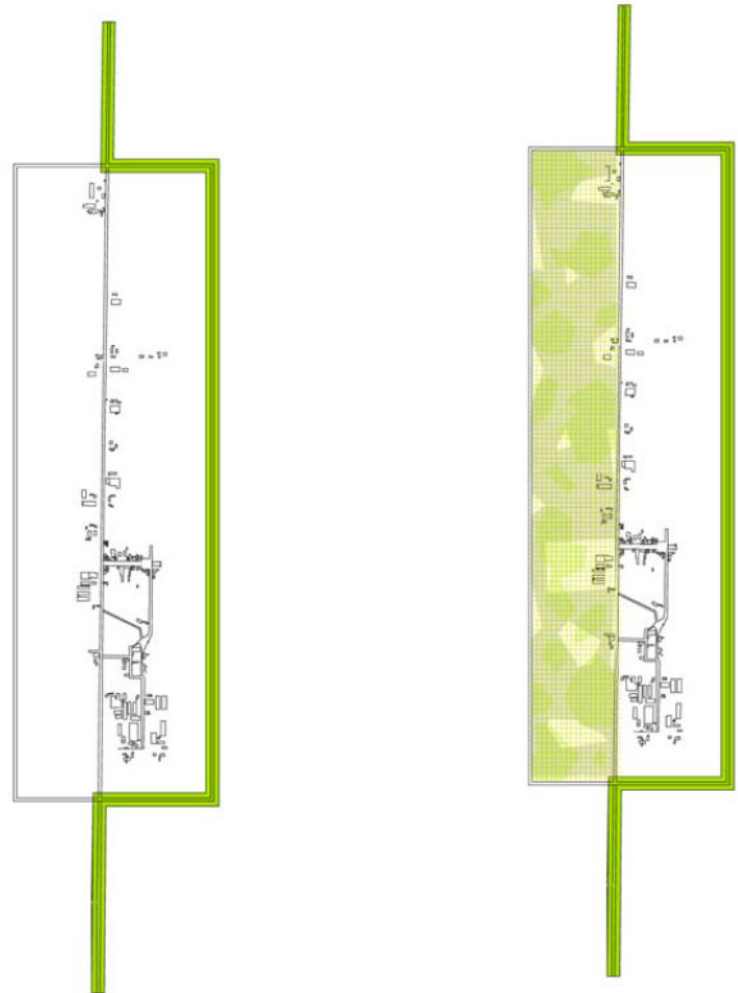
definitie perimeter

ringontsluiting

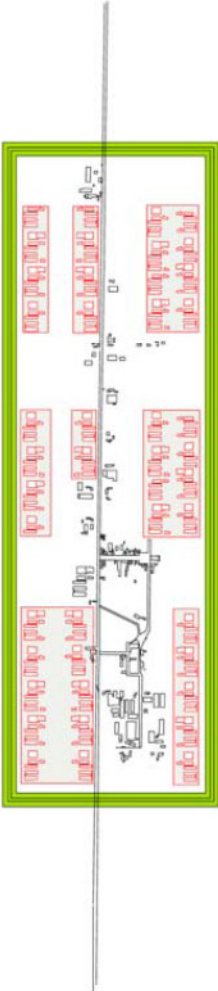

aanpassing perimeter aan specifieke condities

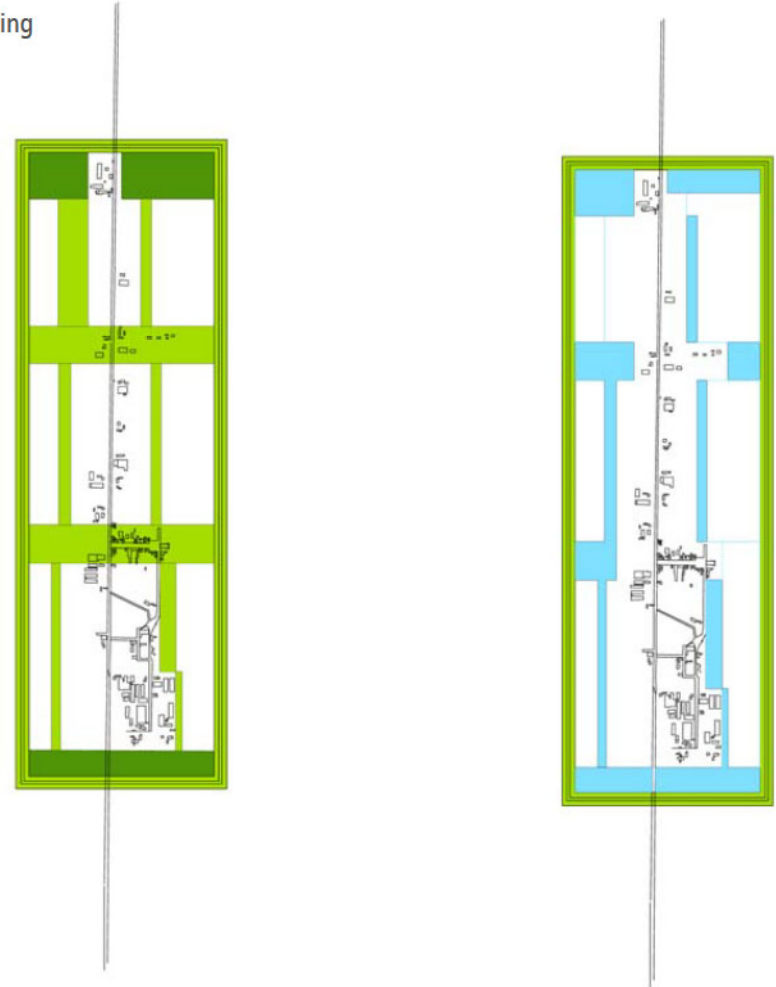
perimeter wordt dijk, muur, gracht, weg of bomengrid

woon-en werkinbreiding

definitie interne publieke ruimte en waterhuishoudingsstructuur

Publieke ruimte medieert tussen bestaand en nieuw
sterkere definitie van de nieuwe clusters tov bestaande
Opladen publieke ruimte met waterhuishoudingsstructuur met als functie waterfiltering en-voorziening
(zekere mate van autarkie binnen de bourge door watervoorzieningen
& door gebruik van alternatieve energie (windenergie en/of hydro-energie oiv getijden)

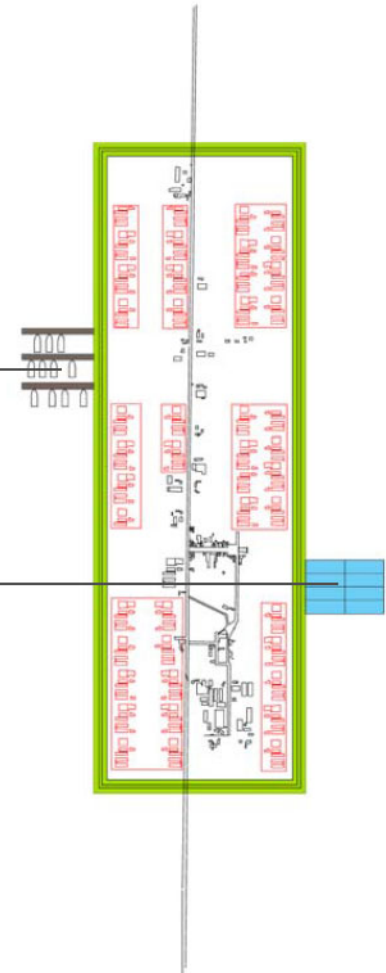

uitbouw watergebonden recreatie en estuariene landbouw

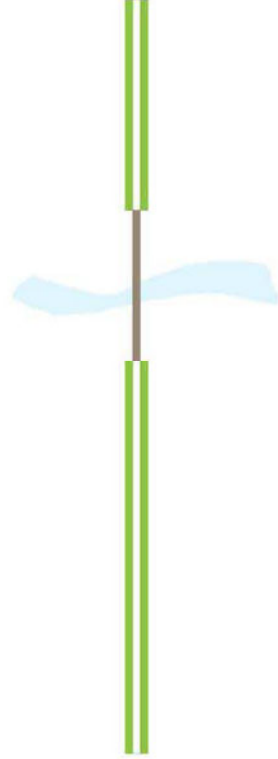
oester-en mosselkweek

haventje

bruggen

donjons

birdwatch-houses / vakantiehuisjes

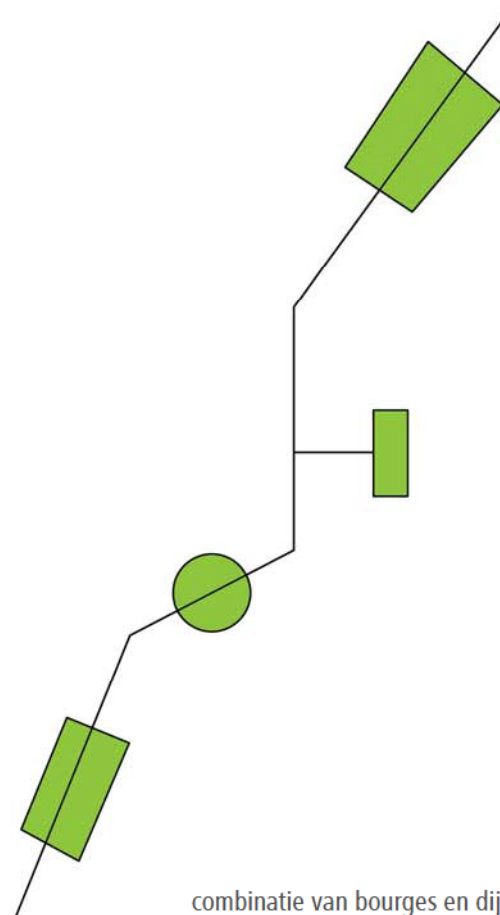

uitkijkposten

2. Dijklichamen

3. Kralenstructuur

combinatie van bourges en dijklichamen vormt een kralenstructuur

MOGELIJKE DEELPROJECTEN

ONTWIKKELINGSMODEL 1

1 vinger en 1 kraal

ONTWIKKELINGSMODEL 2

3 vingers

ONTWIKKELINGSMODEL 3

1 kraal

